

2. Η Ρίζα της Πικρίας – Μέρος Α΄

Χαρακτηριστικά - Αίτια

Ανάγνωσμα: Εβραίους 12:15

Ιακώβου 3:17-18 • 4:1-3

ΕΡΧΟΜΑΣΤΕ τώρα να δούμε έναν δεύτερο Ιό, αυτόν της Ρίζας κάποιας Πικρίας που μπορεί να φυτρώσει στο έδαφος της καρδιάς μας ή της εκκλησίας μας. Αυτός ο Ιός είναι κάπως πιο πολύπλοκος και θα χρειαστούν 4 συνέχειες για να τον διερευνήσουμε σε βάθος. Στην πρώτη μας περικοπή στην Επιστολή προς Εβραίους (12:15) διαβάζουμε: «(Προσέχετε) μήπως υπάρχει καμιά ρίζα πίκρας, που θα φυτρώσει και θα προξενήσει ενοχλήσεις, κι έτσι θα μολυνθούν πολλοί απ' αυτήν». Πίκρα είναι κάτι που προκαλεί δυσαρέσκεια και βαθιά θλίψη. Πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ο «ιός» αυτός μεταδίδεται ταχύτατα μέσα στην εκκλησία του Χριστού σήμερα. Δεν διδασκόμαστε απ' αυτήν και την υποτιμάμε στην κοινότητά μας. Η Ρίζα της Πικρίας έχει καταστρέψει περισσότερες ζωές και περισσότερες εκκλησίες απ' οποιονδήποτε άλλον Ιό. Είναι κι από τις μεγαλύτερες αιτίες που καταστρέφουν τη διανοητική και τη συναισθηματική υγεία του ατόμου. Πικρία στην εκκλησία είναι η αδυναμία ή η αποτυχία να δώσεις συγχώρηση και να ευλογήσεις κάποιον.

1. Ο Χαρακτήρας της Πικρίας.

α) *Χαρακτηριστικά:* Ένα κύριο χαρακτηριστικό της Πικρίας είναι η σκόπιμη καλλιέργεια αρνητικών σκέψεων και συναισθημάτων εναντίον κάποιου. Η Πικρία είναι ασθένεια της ψυχής. Γεννιέται μέσα μας από μια πράξη του άλλου που είτε μας πληγώνει είτε δεν είναι σύμφωνη με τις προσδοκίες μας. Είναι αντίδραση σε μια επίθεση ή σε μια παραμέληση (δεν με πρόσεξε, δεν με χαιρέτησε). Η Πικρία παράγει αρνητικές σκέψεις και συναισθήματα για κάποιον (θυμό, εκδίκηση, αρρωστημένες σκέψεις, απόρριψη, αποφυγή, ενοχοποίηση) και τις σκέψεις αυτές τις εκδηλώνουμε με λόγια και με έργα. β) *Περιγραφή:* Πρέπει να ξέρουμε ότι η προσβολή από μόνη της δεν παράγει πικρία. Όλοι δεχόμαστε προσβολές διαφόρων βαθμών. Δεν έχουμε όλοι πικρίες. Εμείς επιλέγουμε να καλλιεργήσουμε την πικρία μέσα μας. Δεν μπορώ να ελέγξω πώς θα μου φερθούν οι άλλοι –μπορώ όμως να ελέγξω πώς θα αντιδράσω εγώ. Εγώ επιλέγω συνειδητά να φιλοξενήσω και να καλλιεργήσω στην καρδιά μου την Πικρία. Η Πικρία εξάλλου είναι μια προσπάθεια είτε να απαιτήσω αποζημίωση είτε να προκαλέσω την τιμωρία του φταιχτη. Έχουμε τη λάθος εντύπωση πως η καλλιέργεια των αρνητικών αισθημάτων θα ωθήσουν με κάποιον τρόπο τον φταιχτη να κάνει κάτι που θα θεραπεύσει την πληγή μας. Η πραγματικότητα είναι ότι η καλλιέργεια της ρίζας της Πικρίας μέσα μας έχει πολύ μεγαλύτερες συνέπειες για μας τους ίδιους παρά για κείνους που μας πλήττουν. Η **Πικρία** απαιτεί πληρωμή και θέλει να προξενήσει πόνο στον φταιχτη. Θέλω ο φταιχτης να πληρώσει, και να πληγωθεί όπως πληγώθηκα εγώ. Το αντίθετο είναι η Αγάπη. Η **Αγάπη** χαρίζει το χρέος και προσφέρει έλεος στον φταιχτη. Θέλω να συγχωρήσω τον φταιχτη και εγώ να συνεχίσω να αυξάνω στη χάρη και τη γνώση του Χριστού. Η Ρίζα της Πικρίας φυτρώνει μόνο στο έδαφος του **εγωισμού** –της αίσθησης ότι εγώ είμαι το κέντρο του κόσμου. Εμείς είμαστε υπεύθυνοι για την καλλιέργεια του εδάφους της ψυχής μας. Πώς καλλιεργούμε την καρδιά μας; Την κάνουμε καλό έδαφος που να δέχεται αμέσως τον Λόγο του Θεού και να καρποφορεί; Ξεριζώνουμε τα αγριόχορτα και τις ρίζες της Πικρίας από μέσα, ώστε να μην πνίξουν την αλήθεια; Εμείς είμαστε υπεύθυνοι να σιγουρέψουμε πως οι σκέψεις μας, τα συναισθήματά μας και οι επιλογές μας κατευθύνονται και προστατεύονται από την αλήθεια του Λόγου του Θεού και κάθε μέρα τις παραδίνουμε στο Πνεύμα το Άγιο που νοικιεί μέσα μας. Εμείς είμαστε υπεύθυνοι για ένα υγιές και απρόσβλητο σύστημα που θα εμποδίζει την ψυχή μας από τη μόλυνση του Ιού που λέγεται Ρίζα Πικρίας. γ) *Τα Χαρακτηριστικά κατά το κείμενο της Προς Εβραίους.* 1. Η Πικρία είναι *υπόθεση της κοινότητας (και δι' αυτής μianθῶσιν πολλοί)*. 2. Η Πικρία είναι *αηδισιακή και δηλητηριώδης*. Δεν προσφέρει καμιά ικανοποίηση. Δεν προσελκύει κανέναν, και προκαλεί απέχθεια κι αποστροφή. Είναι *ρίζα πικρίας*. 3. Η Πικρία *ξεκινάει από κάτω (άνω φύουσα)*. Όπως όλες οι ρίζες ξεκινάει από κάτω, από τα βάθη της ψυχής. 4. Τελικά *βγαίνει στην επιφάνεια*. Κατά το πρωτ. κ.: *φύουσα*. Ό,τι φυτρώνει και τρέφεται στο χώμα, παίρνει τον ανήφορο και αναπόφευκτα βγαίνει στην επιφάνεια. Μια πικρία δεν είναι δυνατόν να μείνει κρυφή. Δεν φτάνει να χτυπήσουμε το αποτέλεσμα μιας πικρίας (ένα ξέσπασμα, έναν θυμό, έναν πικρό λόγο), πρέπει να βγάλουμε κιόλας τη ρίζα από το έδαφος. 5. Η Πικρία *μάς αναστατώνει (ένοχλη)*. Στην Καινή Διαθήκη το ρ. *ένοχλέω-ῶ* έχει μεγαλύτερη βαρύτητα, και σημαίνει βασανίζω, τάρασσω. (π.χ. *οἱ ἔνοχλοῦμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἑθεραπεύοντο* –Λκ 6:18). Η

Πικρία απωθεί ό,τι καλό από την καρδιά μας και τείνει να κυριαρχήσει και να ταράξει όλη μας τη ζωή. Όλα τα βλέπουμε μέσα από το πρίσμα της πικρίας που μας βασανίζει. Η Πικρία είναι ένα άχρουν, άοσμο και άγευστο δηλητήριο, που το ρίχνουμε μέσα μας και μας σκοτώνει. Επηρεάζει αρνητικά όλο τον εσωτερικό μας κόσμο και μας παραλύει. 6. Η Πικρία είναι *κολλητική (και διὰ ταύτης μianθῶσι πολλοί)*. Η Πικρία είναι ένας ιός που μεταδίδεται μέσα στην κοινότητα με ταχύτατους ρυθμούς. Ο πικραμένος αδελφός δεν αρκείται να κρατήσει τις αρνητικές σκέψεις του και τα πικρά του αισθήματα για τον εαυτό του. Τις βγάζει και παραέξω. Ίσως η Πικρία είναι ο υπ' αριθμόν 1 καταστροφέας της ειρήνης στην εκκλησία. Αν προσέξουμε καλύτερα μέσα μας, θα δούμε πως όλες ή σχεδόν όλες οι αντιδράσεις, οι διαμαρτυρίες, οι διαφοροποιήσεις και οι αντεγκλήσεις σε μια συζήτηση, συνέλευση, επιτροπή κλπ., σε κάποιο συλλογικό όργανο πηγάζει από μια μικρή ή μεγάλη, βραχύχρονη ή μακρόχρονη Πικρία. Μπορεί να κρατάμε τα προσχήματα – και έτσι πρέπει να κάνουμε – αλλά μέσα μας καλλιεργείται και αυξάνει μία ή και περισσότερες ρίζες Πικρίας.

2. Τα Αίτια της Πικρίας.

Πώς εντοπίζουμε την αιτία της Πικρίας; Θα έχετε παρατηρήσει ότι δύο άτομα που αντιμετωπίζουν την ίδια προσβολή, αντιδρούν διαφορετικά. Ο ένας αποκτάει ρίζες πικρίας, ενώ ο άλλος μέσα από την προσβολή γίνεται καλύτερος. Ο ένας αποδυναμώνεται, διαλύεται, ενώ ο άλλος ενδυναμώνεται, θεριεύει. Είναι κάτι που συμβαίνει στον ψυχικό κόσμο. Η Πικρία ευδοκίμει στο έδαφος του θυμού ενός ανθρώπου που πιστεύει πως είναι το κέντρο του κόσμου (βλ. φρ. «Ξέρεις ποιος είμαι εγώ ρε;;;»). Η ψυχή μας είναι το φυτώριο για κάθε ανωμαλία και κακία μέσα στην κοινότητα. Η πικρία μπορεί να ριζώσει μόνο μέσα σε μια θυμωμένη ψυχή. Έχουμε ξαναπεί ότι δεν έχει να κάνει με το μέγεθος ή τη φύση της προσβολής. Ένας είναι ευαίσθητος στις προσβολές, ενώ ένας άλλος είναι ανθεκτικός –έχει μέσα του ένα σύστημα που τον προστατεύει από τις προσβολές και τον κάνει απρόσβλητο: αντέχει την προσβολή και θεραπεύεται εύκολα. Ο απόστολος Ιάκωβος δεν αποκλείει να υπάρξουν τραυματισμοί μέσα στην εκκλησία αλλά πιστεύει ότι μπορεί να μην υπάρξει διάδοση της πικρίας. Και πολύ αριστοτεχνικά εξετάζει το υπέδαφος της ψυχής, απ' όπου φυτρώνουν οι ρίζες της Πικρίας και εκδηλώνονται με καταστροφική συμπεριφορά: με προκαταλήψεις, φαρμακερή γλώσσα, αδιαφορία για τις ανάγκες των άλλων, κακή συμπεριφορά απέναντι στους άλλους. Στα Ιάκωβος 3:13-16 και 4:1-4 ο Ιάκωβος λέει πως υπάρχουν δύο σκέψεις που υφέρπουν κάτω από κάθε φιλονικία και πικρία και είναι τα αίτια της Πικρίας: 1. Η **Ζηλοτυπία** του Πικραμένου (Μου αξίζει κάτι καλύτερο – Γιατί αυτός και όχι κι εγώ;) 2. Η **Φιλοδοξία** του Εγωιστή (Θα κάνω ό,τι μπορώ για να έχω αυτό που μου αξίζει). Ποιος είναι άραγε ο δικός μας τρόπος σκέψης; Αυτό είναι κοσμικοφροσύνη. Ο Ιάκωβος λέει ότι αυτός ο τρόπος σκέψης προέχεται απ' αυτό τον αμαρτωλό κόσμο: από τη σάρκα κι από τις εισηγήσεις του διαβόλου. Πώς διαμορφώνεται η σκέψη μας; Καθώς μεγαλώνουμε, στην πορεία προστίθενται στοιχεία, αντιλήψεις, επιδράσεις από τους συνομηλικούς μας, τους γονείς μας, το σχολείο, τους φίλους μας ή τη γενικότερη κοινωνία. Αυτή είναι η κοσμική διαμόρφωση μέσα μας. Υπάρχει, όμως, και μια διαμόρφωση ιδεών και ζωής που προέρχεται από τον Θεό, παράγει ειρήνη και όχι χάος. Δείτε πώς το διατυπώνει καταλήγοντας ο Ιάκωβος στο 3:17-18. Δύο κατευθύνσεις υπάρχουν: Ή θα ζήσουμε ως χριστιανοί σε μια **θεία** προοπτική που διέπεται και κινητοποιείται από το Πνεύμα το Άγιο· ή θα ζήσουμε με την **κοσμική** προοπτική, που διέπεται από τη σάρκα και τις δαιμονικές δυνάμεις. Τι είναι εκείνο που σε μια κοινωνία πιστών τροφοδοτεί την Πικρία; Είναι: **Η Ζηλοτυπία του Πικραμένου και η Φιλοδοξία του Εγωιστή**, που στη γλώσσα του Ιακώβου είναι: ο Εγωισμός (3:14) και η Απιστία (4:4). Ο εγωισμός που με εμποδίζει να πλησιάσω τον θρόνο του Θεού και να λάβω τη χάρη την ώρα που τη χρειάζομαι, είναι ο ίδιος εγωισμός στο έδαφος του οποίου αναφέεται κάθε ρίζα πικρίας. Ο εγωισμός θέλει όλο τον κόσμο να περιστρέφεται γύρω από μένα –ναι αλλά ο εγωισμός είναι ο πυρήνας της κάθε αμαρτίας. Ο εγωισμός δεν με αφήνει να εμπιστευτώ τη γεμάτη αγάπη φροντίδα του Πατέρα (Απιστία). Ο εγωισμός δεν με αφήνει να ξοδέψω τη ζωή μου για τους αιώνιους σκοπούς του Θεού και για τη δόξα του Θεού. Ο Θεός μάς δημιούργησε για να έχουμε κοινωνία μαζί του –ο εγωισμός καταστρέφει την κοινωνία. Επομένως ο Θεός πρέπει ν' αντιπαχθεί στην υπερηφάνεια και να δώσει τη χάρη του στους ταπεινούς. Ο εγωισμός δεν μας αφήνει να πλησιάσουμε τον θρόνο του Θεού για να λάβουμε τη χάρη που έχουμε ανάγκη. Ο εγωισμός ενεργοποιεί τη Ζηλοτυπία του Πικραμένου και τη Φιλοδοξία του Εγωιστή, που γίνονται το καλύτερο έδαφος για να καλλιεργηθεί η Πικρία. Η Πικρία δείχνει ότι καλλιεργούνται αρνητικές σκέψεις και συναισθήματα εναντίον κάποιου που τον θεωρούμε υπεύθυνο για μια οποιαδήποτε προσβολή, θεληματική ή αθέλητη εναντίον μας. Κι όλο αυτό το κάνουμε επειδή δεν μπορούμε να εμπιστευτούμε τη ζωή μας στην αγάπη του Πατέρα μας και στα αιώνια σχέδιά του για μας.

****